

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

הגטאות בשואה: חברה מגדר ותרבות - 13952

תאריך עדכון אחרון 09-02-2025

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: היסטוריה של עם ישראל ויהדות זמננו

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): עמוס גולדברג

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: amos.goldberg@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: יום ב 12:13

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

מאות של גטאות הוקמו במזרח אירופה אולם, בניגוד לדימוי שיש לנו עליהם, נדמה שהגיוון ביניהם רב על המשותף. במהלך הקורס נבין באופן כללי את תופעת הגטו ואת ההיגיון הנאצי שהנחה את הקמתם אך נתמקד בעיקר בחברות היהודית שהתקיימו בהן. אנו ננסה להבין את אותן חברות דרך הפרספקטיבות של היסטוריה מגדרית והיסטוריה חברתית ותרבותית. נעמוד על מקומן של נשים בגטאות, על מתחים מגדריים, על פערי מעמדות, על מאמצי הישרדות והתנגדות כמו גם על שיתוף פעולה, בגידה וחיי יומיום במציאות של אלימות פוליטית קיצונית.

מטרות הקורס:

במהלך הקורס ילמדו יכירו התלמידים את תופעת הגטו בתקופת השואה על כל מורכבותה. דגג מיוחד יושם על היבטים מגדריים בחיים בגטו

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

להבין טוב יותר את תופעת הגטו בתוך ההקשר של המדיניות הנאצית נגד היהודים
יקבלו דימוי היסטורי מדויק יותר של התופעה
ילמדו על המבנים החברתיים המגדריים והתרבותיים של המציאות בגטאות השונים
יתוודעו למקורות ראשונים ויהיו מסוגלים לכתוב עבודת מחקר פשוטה על חיי היהודים בגטאות

דרישות נוכחות (%) :

100

שיטת ההוראה בקורס: הצגה פרונטלית קצרה ולאחריה דיונים על טקסטים ראשוניים ומחקריים

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

23.3 - מהו גטו

Before the "Final Solution": Nazi Ghettoization Policy in Poland (1940-1941),
Christopher R. Browning

דן מכמן, "הגטאות היהודיים בימי השואה: שורשי התופעה ויישומה", הקדמה לאנציקלופדיה של הגטאות, ירושלים: יד ושם.

Daniel Schwartz, Ghetto: The History of a Word, Harvard UP 2019

4.8 - הפולנים תחת כיבוש

Gross, Jan Tomasz. Polish Society under German Occupation: The Generalgouvernement, 1939-1944. Princeton, NJ: Princeton University Press, 1979

22.4 - נשים בגטו

Katarzyna Person, *Sexual Violence during the Holocaust -The Case of Forced Prostitution in the Warsaw Ghetto*, SHOFAR 33.2 (2015): 103-121

Zoe Waxman, *Women in the Holocaust: A Feminist History*, Oxford: Oxford University Press, 2017.

29.4 - מגדר בגטו טרזינשטט

Anna Hajkova, *The Last Ghetto: An Everyday History of Theresienstadt*, Oxford: Oxford University Press, 2020, 59- 99.

5.6 - תרבות של שמועות

צפייה בסרט Lügner der Jacob (יעקב השקרן), 1975 מזרח גרמניה

Amos Goldberg, "The Rumor Culture among Warsaw Jews under Nazi Occupation: A World of Catastrophe Re-enchanted", *Jewish Social Studies* 21, no. 3 (Spring/Summer 2016): 91-125

13.5 גטו לודז' רומקובסקי

Michal Unger, *Reassessment of the Image of Mordechai Chaim Rumkowski*, Yad Vashem 2004

ישעיהו טרונק, יודנרט: המועצות היהודיות במזרח אירופה בתקופת הכיבוש הנאצי, ירושלים: יד ושם 197.9.

20.5 - יוסף זליקוביץ וחוג האינטלקטואלים בגטו לודז'

ירון ניר פרייזגר, יוסף זליקוביץ' וחוג האינטלקטואלים בגטו לודז', חיבור לשם קבלת התואר "דוקטור לפילוסופיה", ירושלים 2019, עמ' 64-93

27.5 - תנועות הנוער בגטאות - בין ציונות לקומוניזם המקרה של בנדין

אביהו רון, נידונה לחיים: יומניה וחייה של חייקה קלינגר, ידיעות ספרים 2011

6.3 - גטאות בעירות קטנות

שמעון רדליך, יחד ולחוד בבז'ז'ני: פולנים יהודים ואוקראינים 1919-1945
יהודה באואר, מות העיירה

10.6 - מערכת המשפט בגטאות

Svenja Bethke, "Crime and Punishment in Emergency Situations: The Jewish Ghetto Courts in Lodz, Warsaw and Vilna in World War II - A Comparative Study", *Dapim: Studies on the Holocaust*, 2014

יאן גרובובסקי, "נאשמים יהודיים בבתי משפט גרמנים ופולנים במחוז ורשה 1939-1942", יד ושם קובץ מחקרים לה (1) 2007.

17.6 - המקרה המיוחד של גטו מינסק

Barbara Epstein, *The Minsk ghetto, 1941-1943: Jewish resistance and Soviet Internationalism*, Berkeley: University of California Press, 41-76

24.6 - לינינגרד

אנה ריד, לינינגרד: טרגדיה של עיר במצור 1941-1944, 2012, עמ' 17-23, 193-250.

7.1 - מרחבים סגריים
Carl H. Nightingale, *Segregation: a Global History of Divided Cities* 2012 pp.
333-382

חומר חובה לקריאה:

23.3 - מהו גטו
Before the "Final Solution": Nazi Ghettoization Policy in Poland (1940-1941),
Christopher R. Browning
דן מכמן, "הגטאות היהודיים בימי השואה: שורשי התופעה ויישומה", הקדמה לאנציקלופדיה של
הגטאות, ירושלים: יד ושם.
Daniel Schwartz, *Ghetto: The History of a Word*, Harvard UP 2019

4.8 - הפולנים תחת כיבוש
Gross, Jan Tomasz. *Polish Society under German Occupation: The*
Generalgouvernement, 1939-1944. Princeton, NJ: Princeton University Press, 1979

22.4 - נשים בגטו
Katarzyna Person, *Sexual Violence during the Holocaust -The Case of Forced*
Prostitution in the Warsaw Ghetto, SHOFAR 33.2 (2015): 103-121
Zoe Waxman, *Women in the Holocaust: A Feminist History*, Oxford: Oxford
University Press, 2017.

29.4 - מגדר בגטו טרזינשטט
Anna Hajkova, *The Last Ghetto: An Everyday History of Theresienstadt*, Oxford:
Oxford University Press, 2020, 59- 99.

5.6 - תרבות של שמועות
צפיה בסרט Lügner der Jacob (יעקב השקרן), 1975 מזרח גרמניה
Amos Goldberg, "The Rumor Culture among Warsaw Jews under Nazi Occupation: A
World of Catastrophe Re-enacted", *Jewish Social Studies* 21, no. 3
(Spring/Summer 2016): 91-125

13.5 גטו לודז' רומקובסקי
Michal Unger, *Reassessment of the Image of Mordechai Chaim Rumkowski*, Yad
Vashem 2004
ישעיהו טרונק, יודנרט: המועצות היהודיות במזרח אירופה בתקופת הכיבוש הנאצי, ירושלים: יד ושם
1979.

20.5 - יוסף זליקוביץ וחוג האינטלקטואלים בגטו לודז'
ירון ניר פרייזגר, יוסף זליקוביץ' וחוג האינטלקטואלים בגטו לודז', חיבור לשם קבלת התואר "דוקטור
לפילוסופיה", ירושלים 2019, עמ' 64-93

27.5 - תנועות הנוער בגטאות - בין ציונות לקומוניזם המקרה של בנדין אביהו רון, נידונה לחיים: יומניה וחיייה של חייקה קלינגר, ידיעות ספרים 2011

6.3 - גטאות בעירות קטנות
שמעון רדליך, יחד ולחוד בז'נ'ני: פולנים יהודים ואוקראינים 1919-1945
יהודה באואר, מות העירה

10.6 - מערכת המשפט בגטאות
Svenja Bethke, "Crime and Punishment in Emergency Situations: The Jewish Ghetto Courts in Lodz, Warsaw and Vilna in World War II - A Comparative Study", Dapim: Studies on the Holocaust, 2014
יאן גרובסקי, "נאשמים יהודיים בבתי משפט גרמנים ופולנים במחוז ורשה 1939-1942", יד ושם קובץ מחקרים לה (1) 2007.

17.6 - המקרה המיוחד של גטו מינסק
Barbara Epstein, The Minsk ghetto, 1941-1943: Jewish resistance and Soviet Internationalism, Bekeley: University of California Press, 41-76

24.6 - לינינגרד
אנה ריד, לינינגרד: טרגדיה של עיר במצור 1941-1944, 2012, עמ' 17-23, 193-250.

7.1 - מרחבים סגריים
Carl H. Nightingale, Segregation: a Global History of Divided Cities 2012 pp. 333-382

חומר לקריאה נוספת:

מרכיבי הציון הסופי:
הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 90 %
השתתפות פעילה / עבודת צוות 10 %

מידע נוסף / הערות: